వెండిసీసా

నాలుగురోడ్ల మొగలో ఉంది మావయ్య కొట్టు. సోడాలు, కిళ్లీలు, అరటిపళ్లు అమ్ముతాడు మావయ్య. సోడామిషనూ, దాని వెనక ఎత్తుబల్ల, సిలిండరూ, లోపల గదిలో ఉన్నాయి. కొట్టు ఎడంపక్క అరుగు మీదుంది. కుడిపక్క అరుగులేదు; చూరు నంటుకుని పందిరి-దానిమీద పొట్టి బెంచీలూ ఉన్నాయి. కొనుక్కోడాని కొచ్చినవాళ్ళే కాకండా మిల్లు ఫోర్మన్ రాములూ, క్లీనరు బెంబయ్య, పని లేనప్పుడొచ్చి అక్కడే కూచుంటారు గంటల తరబడి. అప్పుడప్పుడు బీడీలో, అరటిపళ్లో, సోడాలో కొంటుంటారు. వాళ్ళకి కాతాలున్నాయి. జీతాలిచ్చిన రోజున పట్టుకొచ్చి ఇచ్చేస్తారు బకాయి మొత్తం. రోడ్డుమొగలో బస్సు ఆగినప్పుడు కండక్టర్ సుబాన్ వచ్చి బ్రాహ్మణ సోడా తాగుతుంటాడు. బ్రాహ్మణసోడా తయారు చెయ్యడం నాకు నేర్పాడు మావయ్య. మోత్మేన్ పెట్టె తాళం తీసి, అందులో పెద్ద మూతి గాజుసీసాలో గిద్ద ముంచి తియ్యాలి ద్రావకం గిద్దకి పెద్ద కాడుంది. అందుకని ద్రావకంలో చెయ్యి ముంచ క్కర్లేదు. తెల్లగా-అంటే-రంగు లేకండా నీళ్ళలాగుంటుంది ద్రావకం, ఆసుపత్రి వాసనకొడుతూ. ఒక్కొక్క గిద్ద, ఒక్కొక్క సోడాసీసాలో

పొయ్యాలి. తరవాత సోడాసీసాల్లో నీళ్ళు పొయ్యాలి. గుండుకాస్త తగిలేదాకా. ఆ తరవాత సోడా మిషన్‌లో మామూలుగానే సీసాలు బిగించి తిప్పి, గాస్ వదలాలి. కొట్టులో కిందవరసలో పెట్టాలి వేరే ఈ బ్రాహ్మణ సోడాలు. రోజూ ఎన్ని ఖాళీ అయితే అన్నీ పూడుస్తుండాలి. కిందవరసలో పదమూడుంటాయి బ్రాహ్మణ సీసాలు. నాలుగో అయిదో ఖర్చవుతాయి. బ్రాహ్మణసోడా అరవై పైసలు పండగలూ, పబ్బాలు వొస్తే బాగా ఖర్చవుతాయి. పోయిన దీపావళినాడు ఒక్కరాత్రి నలభైమూడు ఖర్చయాయి.

మాఁవయ్య పేరు గోవిందన్‌కుట్టి. ఇరవై ఏళ్ళయిందట కేరళ దేశం వొదిలిపెట్టి. నాకు మళయాళం రాదు. మాఁవయ్య అప్పుడప్పుడు మళయాళం పాటలు పాడుతుంటాడు. అతను తెలుగు ఇప్పటికీ పట్టిపట్టి మాట్టాడుతాడు, ఇరవైఏళ్ళు ఈ దేశంలో ఉన్నా. నాకు తెలుగుతప్ప మరొకటి రాదు. నేనసలు అతని మేనల్లుణ్ణి కాదన్నాడు సుబాన్. ఒకరోజున బస్ చెడిపోతే, ఆరు బ్రాహ్మణ సోడాలు తాగేశాడు పందిరికింద కూర్చుని. బస్ రిపేరు పూర్తయి డ్రైవరువచ్చి పిలిస్తే, 'పోరా, తిరిగొచ్చేటప్పుడు వొస్తాలే' అన్నాడు. అలాంటప్పుడు అతన్ని బస్సులో ఎక్కిస్తే బాగుండదని డ్రైవర్ వెళ్ళిపోయాడు. రాత్రి తొమ్మిది గంటలకి బస్సు తిరిగొచ్చేదాకా బ్రాహ్మణ సోడాలు తాగుతూనే ఉన్నాడు. కొట్టు నామీద వొదిలేసి మాఁవయ్య కొత్తూరెళ్ళాడు, ద్రావకం, అరటిపళ్ళూ కొనుక్కు రావడానికి. అప్పుడన్నాడు సుబాన్, నేను మాఁవయ్యకి నిజంగా మేనల్లుణ్ణి కానని, ఎవరో కనిపారేస్తే నన్ను పెంచాట్ట, పెంటి-అంటె మా ఇల్లూడవడాని కొస్తుంటుంది పని మనిషి - నన్ను సాకిందిట చిన్నప్పుడు. పెంటికి నేనంటే ఎంతో ఇది, రాగానే నన్ను దగ్గరగా తీసుకుని ఏడుస్తుంది. అంత ఇది. ఒకనాడు నన్ను తీసుకు పోతానంది, నాలుగు బ్రాహ్మణసోడాలు తాగి. మావయ్యా గదమాయించి, పోలీసులకి అప్పజెప్పుతానని బెదిరించి పంపేశాడు. వెళ్ళేటప్పుడు నన్ను పట్టుకుని ఏడుస్తూ ఒకటే ముద్దులు. 'నా చిట్టి, నాకన్న, నా తండ్రీ'

అంటూ. పెంటి కొత్తూరు పాలెంలో ఉంటుంది, ఊరివివర గుడిసెలో. స్కూలు కెళ్ళేటప్పుడూ వొచ్చేటప్పుడూ చూస్తూంటా పెంటి గుడిసె, ఎప్పుడూ తలుపు మూసే ఉంటుంది. పొద్దున్నే ఆరింటికే లేచి మిల్లు తుడవడానికి వెడుతుంది. రోజల్లా జంక్షన్‌లోనే ఉంటుంది. సాయంత్రం కొట్టు మూసేశాక మాకొట్టు కొస్తుంది. ఇల్లూ కొట్టూ తుడిచేసి కొత్తూరు పాలెం పోతుంటుంది-కొత్తూరుపాలేనికి మా జంక్షను రెండు మైళ్ళు.

అయితే సుబాన్ కథమట్టుకు నేను నమ్మలేదు. నాకు మాఁవయ్య కాకపోతే నన్నెందుకు చదివిస్తున్నాడు?

ఒకరోజు మాఁవయ్యకి పెద్ద అన్యాయం జరిగిపోయింది. రోడ్డుకి అవతల మొగలో పెట్టాడు, పెద్దకొట్టు, కన్నయ్యనాయుడు. కన్నయ్య నాయుడు మిల్లు ప్రొప్రయిటరు కిష్టయ్యనాయుడు బావమరిది. అంటే కన్నయ్యనాయుడు చెల్లెల్ని కిష్టయ్యనాయుడు కిందటేడే లేవదీసు కొచ్చి, మిల్లు అవతల మామిడితోటలో బంగళాలో పెట్టాడు. కిష్టయ్య నాయుడు అసలు పెళ్ళాం. ఇల్లూ కొత్తూరులో ఉన్నాయట. కొత్తూరు పది మైళ్ళుంటుంది, మా జంక్షనుకి. డొక్కు కార్లో వొస్తుంటాడు కిష్టయ్య మిల్లుకి. మిల్లుకన్నా పెద్ద చప్పుడు చేస్తుంది అతని కారు.

కన్నయ్యనాయుడు కొట్టు మిల్లు గో న్ పక్కని కట్టుకున్నాడు. అది కట్టేటప్పుడు కొట్టుకని ఎవరూ అనుకోలేదు. కిష్టయ్య కారుకి షెడ్డనుకున్నారు. సుబాన్ అన్నాడు కూడా కిష్టయ్యకారికి షెడ్డెందుకని - అది వానలో తడిసి, యెండలో ఎండకపోతే నడవదని కూడా అన్నాడు. దీపావళి ఓవారం ఉందనగా వెలిసింది కొట్టు ఆ షెడ్‌లో. మాఁవయ్య ముందే కనిపెట్టినట్టున్నాడు కన్నయ్యనాయుడు తలపెట్టిన దుర్మార్గం. కొట్టు లేస్తున్నన్నాళ్ళూ, దానివంకే పరధ్యానంగా చూస్తూ మళయాళంలో ఏదో పాడుకుంటూ ఉండేవాడు. కొచ్చుణ్ణి పాటగావును. కొచ్చుణ్ణి కథ ఎన్నోసార్లు చెప్పాడు నాకు. కొట్టుతెరచిన రోజున, కిష్టయ్య పెంటినికూడా పిలిచి, బ్రాహ్మణ సోడా యిచ్చాడు. మాఁవయ్యని మట్టుకు పిలువలేదు. మాఁవయ్య

ముఖం మీద ముడతలు పెద్దవయాయి. అంటే మాఁవయ్య ఆలో
విస్తున్నాడన్నమాట.

కన్నయ్యనాయుడు కొట్టులో ఎలక్ట్రీ దీపాలు పెట్టాడు. రైస్‌మిల్
లోంచి కరంటు తీసుకుని, కూలింగ్‌మెషీన్ పెట్టాడు. బ్రాహ్మణసోడా
కూలింగ్‌లో పెట్టింది డెబ్బైఅయిదు పైసలు అదిగాక రేడియో
పెట్టాడు. కూర్చోడానికి ఇనుప కుర్చీలున్నాయి. గ్లాసులు పెట్టుకోవడా
నికి టేబిల్సున్నాయి, చిన్నవి. ఇవిగాక టీ కప్పుల్లో ఇస్తాడు. మాఁవయ్య
లాగ గ్లాసుల్లో ఇవ్వడు. బన్‌లు, రొట్టెలు పెట్టడానికొకటి, చక్కాలు,
పాకంగారెలు, బూంది, పకోడీలు పెట్టుకోడానికొకటి అద్దాల పెట్లు
న్నాయి. కనకయ్య నాయుడు కూర్చోడానికి ఒక ఎత్తుకుర్చీ టేబులూ
ఉంది. టేబుల్ మీద గంటుంది. నొక్కితే మోగుతుంది. మోగితే
కుర్రాడొస్తాడు. వొచ్చినవాళ్ళకి ఏం కావాలో కనుక్కుంటాడు.

నాలుగు రోజులు పోయాక కూలింగ్‌లో పెట్టిన బ్రాహ్మణ సోడా.
రూపాయి చేశాడు. అయినా రోజుకి నలభై ఏభై ఖర్చవుతున్నాయి.
మాఁవయ్య కొట్టుకి గిరాకీ తగ్గింది. మాఁవయ్య ఆలోచనలో పడ్డాడు.
అంటే అతని ముఖంమీద ముడతలు మరింత లోతయాయి.

త్రయోదశినాడు సాయంత్రం నేను స్కూల్‌నించి తిరిగొచ్చే
సరికి సుబాన్ బ్రాహ్మణ సోడా తాగుతున్నాడు, పెంటి ఇచ్చి
నట్టుంది. మామయ్య కొత్తూరెళ్ళాట్ట. పెంటికి కొట్టప్పగించి,
మామయ్యకి కండక్టర్ పని అప్పగించి సుబాన్ కూడా ఆగిపోయాడు.
నేను వచ్చేసరికి, పెంటి వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తోంది. సుబాన్ ఓదారు
స్తున్నాడు. పుస్తకాలు లోపల పెట్టి సోడా మిషన్ వెనకాల ఎత్తుబల్ల
మీద కూర్చున్నాను. రోజూ నాలుగైదు సోడాలకన్నా ఖర్చవడం
లేదు. ఈవారం రోజుల్నించీ. సోడామిషన్ రోజూ తిప్పవలసిన అవ
సరం లేకపోయింది. కొట్టుమీద అరిటిపళ్ల గెల మాగిపోయింది కొనే
వాళ్ళు లేక. జంక్షన్‌కి అవతల కన్నయ్యనాయుడు కొట్టు కలకల్లాడు
తోంది. దీపాలతో, జనంతో. కిలకిల నవ్వులు అక్కడ. మాకొట్టు
మీద దీపంకూడా వెలిగించలేదు పెంటి. పైగా ఏడుపు ఎగుపులు.

'సుబానన్నోవ్. ఆ గుడిశేటి నా కొడుకు. కొట్టూడవమన్నాడు. నేను రానుపోరా నాయాలా అన్నా ... 'అంది పెంటి.

'బద్మాష్! హాణ్ణి ముక్కల్ చేసినా పాపమ్ లేదు' అన్నాడు సుబాన్, మరొక బ్రాహ్మణ సోడా తాగుతూ.

'అప్పుడు కుర్రదాన్ని, దేవుళ్లా ఆదుకున్నాడు కుట్టి. సొంతన్న గారిలాగా ఆదుకున్నాడు. రెండో కంటోడికి తెలీయకుండా .... అప్పుడు నేనేం జేసేది? ఆరోనెల. పెళ్ళిజేసుకుంటానని మాటిచ్చాడు దొంగనాకొడుకు.'

'నువ్వెట్టా నమ్మావ్ పెంటిబహన్' అన్నాడు సుబాన్.

ఏం జెప్పమంటా? .... మిల్లూడిసి పోతన్నా. 'ఒసేపెంటీ ఆ మలయాలపోడి కొట్టుకిపోయి, అరడజను బాపన సోడాలట్టుకురా' అన్నాడో సాయంత్రం. సరేగందా అని పట్టుకెల్లా. ఆడి సెల్లెలింటి కెళ్ళి మాంసం పకోడీ లట్టమ్మన్నాడు తెచ్చా. నన్ను తినమన్నాడు- తిన్నా. ఓసోడా యిచ్చి తాగమన్నాడు - బిడ్డ సాచ్చిగా సెబుతున్నా. బాపనసోడా యెట్టావుంటదో నాకప్పటికి తెలదు. అంటే కుట్టి నిన్నాళ్ళ మట్టి యెరుగున్నా వొప్పుడూ సవిసూళ్ళే. ఓ గుక్క తాగే సరికి ఏటోలాగ్గై పోనాది. సైతుగా, ఏటోలాగ. రొండుబుడ్లు తాగించాడు. ఒళ్లు సెమటలు - వుప్పొయ్యి అన్నాడు. రైక ఊడదీసా. ఆడు సీర వూడబెరికాడు. నా వొళ్ళు నాకే తెలదు. పెళ్ళి చేసుకుంటానన్నాడు. ఆడి సెల్లిలు తోడన్నాడు.... ఒంటరి బతుకు ఎన్నాళ్ళని?.... మంచోడే అనుకున్నా.... ఆ కొట్టెట్టిన్నాడు నిలదీసి అడిగా. "ఛీ. ఛో. నెంజా.... ఎవుడే నిన్ను కట్టుకునేది? నా బోటోల్లు యెంతమందయారో నీకు" అన్నాడు. సీపురు మొగాన్నేసి కొట్టి వచ్చేశా'

కళ్లూ మనసూ ఎదటి కొట్టుమీదున్నా, చెవి వింది ఇదంతా. లోపలంతా గింగురుమంది. కసిగా, అనుకోకుండా, సోడామిషన్ గిర్రుని తిప్పా. అప్పుడు గుర్తుకొచ్చినట్టుంది పెంటికి. నే నింటో ఉన్నానని. గబగబా కళ్లు తుడుచుకుంది. పెట్రోమాక్స్ లైట్

వెలిగించింది. వేడెక్కకుండా కిరసనాయిలు ఒదిలినట్టుంది - కొంచెం ఉంటే పందిరి అంటుకునేదే. సుబాన్ గబుక్కుని కిరసనాయిలు మూసేశాడు - కొంచెం వెయ్యికాలినా లెక్కవెయ్యలేదు.

మావయ్య తిరిగొచ్చాక సుబాన్ బస్సెక్కి వెళ్ళిపోయాడు. పెంటి వెళ్ళిపోతానంటే మావయ్య ఉండమన్నాడు.

ముగ్గురం కలిసి తోరణాలు కట్టాం ఇంటిగుమ్మాలకి. రకరకాల బాణసంచాలు తెచ్చాడు మావయ్య. అవి చూస్తుంటే చేతులు గుల పుట్టాయి. ఆ రాత్రి పెద్దసీసా బయటకితీసి, అందులో ద్రావకమంతా సోడాబుడ్లలో సర్దేసి సోడామిషన్ పక్కని బల్లమీద పెట్టాడు మావయ్య. నలభై బ్రాహ్మణ సోడాలు పట్టమన్నాడు నన్ను. రోజుకి రెండైనా ఖర్చుకాందే నలభై ఎందుకో నా కర్థం కాలేదు. అయినా మావయ్యని అడగడం అలవాటులేదు నాకు. నేను సోడాలు పడు తుంటే, పెంటిని పొయ్యి అంటించమని, తను పెద్ద సీసా తీసుకొని దొడ్లోకి వెళ్ళాడు - బట్టల సబ్బు తీసుకుని నూతి దగ్గిరికి. పెంటి పొయ్యి అంటించి, పెద్ద పెనం పెట్టి నూనె పోసింది. మావయ్య తెల్లగా కడిగిన సీసాలో తెల్లగుడ్డ తీరెట్టి తడిలేకుండా తుడిచేశాడు. పెంటి పక్కని కూర్చున్నాడు. మావయ్య తెచ్చిన మాంసం బల్ల చెక్కమీద పెట్టి చిన్న ముక్కలుగా తరిగి, పక్క పొయ్యిమీద ఉడకబెట్టాడు. పెంటిని శెనగపిండి పెద్ద అల్యూమినం గిన్నెలో కలప మన్నాడు ఉల్లిపాయలూ, పచ్చిమిరపకాయలూ మాంసం తరిగిన బల్లచెక్కమీద పెట్టి తరిగాడు. ఉడికిన మాంసం ముక్కలు, ఉల్లి పాయలూ, పచ్చిమిరపకాయలూ కలిపిన తొక్కూ కలిపి, పకోడీలు చేశారిద్దరూ. నలభై బ్రాహ్మణ సోడాలూ పట్టేసరికి నాకు కళ్లు కూరుకొచ్చాయి. కొట్టు బల్లచెక్కలు మూసేసి, గ్యాసులైటు ఆర్పేసి, తలుపులు వేసేశాను. అది నా డ్యూటీ. కునికిపాట్లు పడుతుంటే, పెంటి లేచొచ్చి నా కన్నం పెట్టింది. ఎందుకో నన్ను ఒళ్లో కూచో బెట్టుకుంది ఆవేళ. పెంటి వొళ్ళు మెత్తగా పరుపులా ఉంది. అంత మెత్తదనం నేనెప్పుడూ జన్మలో ఎరగను. ఆఖరిముద్ద

తినకుండానే ఆమె రొమ్ముమీద వొరిగి నిద్రపోయాను. నిద్ర పోయినా నాకు తెలుసు, ఒరిగాననీ-పెంటే నన్ను పక్కమీద పడుకోబెట్టిందని. మావయ్య ముఖం. పెంటి ముఖం హొయ్యిమంట వెలుగులో రప్పని ఎంతో అందంగా వెలిగాయి నా కలలో. చిచ్చుబుడ్లలాగా. పెంటి మంచి ఉత్సాహంగా ఉంది. బందరు తూటాలా తిరిగింది అటూ ఇటూ కలలో. మావయ్య ముఖంలో ఎంత వెలుగు.

చీకటి ఉండగానే లేపింది పెంటి. రాత్రి నా పక్కనే పడుకుం దని అప్పుడు తెలిసింది. అల్లాగ పెంటి పక్కలో ఇంక లేవకండా పడుకోవా లనిపించింది. చొక్కా లాగూ విప్పమంది. సిగ్గన్నాను.

'నీ బీమ్మిరపకాయి ఎవురన్నా అట్టుకుపోతారనా ? యిప్పేసే' అంటూ ఊడదీసింది బొందు. ఆ తరవాత సిగుపోయింది. చెవు ల్లోకి కారేటట్టుగా తలమీద నూనెట్టింది. పళ్లు తోముకున్నాక, దొడ్లో నూతిదగ్గర కూర్చోబెట్టి వెచ్చగా తలంటింది. అప్పుడు చూపించాడు మాఁవయ్య, తనుతెచ్చిన చొక్కా లాగూ. పెంటి తనే తొడుగుతానంది-తొడిగింది. నన్ను దగ్గరగా హత్తుకుని మాఁవయ్య కాళ్ళకి దణ్ణం పెట్టమంది.

'బుద్ధి, బుద్ధిగా బతుకు' అన్నాడు మాఁవయ్య.

'లగెత్తుకెల్లి - పాలెంలో యెంకటేసు నడిగి ఓశేరు పాలట్రా' అంది పెంటి డబ్బులూ, దాకా ఇస్తూ. ఇది మామూలు పండగకాదని అప్పుడే అనుకున్నా.

తిరిగొచ్చాక తెలిసింది. ఇది మామూలు పండగ కాదని. పెంటి తెల్లని చీర కట్టుకుంది. కొత్తది. మామూలు చీరలాగ కాదు - ఏదో గూడకట్టులాంటి కట్టు. మళయాళీలు కట్టుకుంటారట అల్లాగ - అందులో కిరస్తానీ మళయాళీ ఆడాళ్ళు. తలకేదో తెల్లటి రుమాలు మడతెట్టి పిన్నులు గుచ్చాడు మాఁవయ్య. మాఁవయ్య తెల్ల కొత్త పంచి గూడకట్టు కట్టుకున్నాడు. నాకేమీ అర్థం కాలేదు. అసలు

మా(వయ్య కిరస్తానీ అని నా కంతవరకూ తెలీదు. ఎప్పుడూ అతను చర్చికి వెళ్ళలేదు.

బస్సులో కొత్తూరు వెళ్ళాం. ఊరు బయటుంది చర్చి. నేనెప్పుడూ చర్చిలోపలి కెళ్ళి చూడలేదు. శిలువమీద క్రీస్తు బొమ్ముంది ఒక పక్కని. మేరీ బుల్లి క్రీస్తుని ఎత్తుకున్న పటం బంగారప్పూత పూసింది ఇంకో పక్కనుంది. ఫాదరీ ప్రమాణం చేయించాడు మామయ్యచేత, పెంటిచేత. పెంటి అసలు పేరు సుబ్బలక్ష్మిట - అప్పుడే తెలిసింది నాకు. పెంటికీ మా(వయ్యకీ పెళ్ళైపోయింది. ఇవతలికొచ్చాక చర్చి ఆవరణలో అమాంతంగా మా(వయ్య కాళ్ళమీద పడి ఒకటే ఏడుపు. ఎంతలేవమన్నా లేవలేదు. మా(వయ్య కొత్త చెప్పులు తడిసిపోయాయి.

బస్సులో తిరిగొచ్చేటప్పుడు మాత్రం పెంటి ముఖం చిరునవ్వుతో వెలుగుతూనే ఉంది. కళ్ళలో తడి ఇంకా మెరుస్తూనే ఉంది.

జంక్షన్‌లో బస్సు ఆగ్గానే మా(వయ్య దిగాడు. సుబాన్, కండక్టరు పని తనతో తీసుకొచ్చిన వెంకాయికి అప్పజెప్పి ఆగిపోయాడు. మా(వయ్య తిన్నగా కన్నయ్య నాయుడు కొట్లోకెళ్ళాడు. వెటకారంగా చూశాడు కన్నయ్య నాయుడు.

"ఏంది గోయిందో - ఆ పెంతిముండని పెళ్ళాడావంట" అన్నాడు. అతనూ అతనితోబాటు సోడాలూ టీలూ తాగుతున్న జనం గొల్లుమన్నారు. పెంటి కళ్ళలో మంటలు రేగాయి. తిన్నగా వెళ్ళింది చరచరా బస్సు దగ్గర్నుంచి కన్నయ్య కొట్టు దగ్గిరికి. కన్నయ్యమీద ఉమ్మెయ్యబోతుంటే ఆపాడు మా(వయ్య. మెత్తగా నవ్వాడు.

'నాయిడణ్ణాని, మంచిగా పిలవాలే' అన్నాడు.

పెంటి కోపమంతాపోయి ఏదో తెలియని వెలుగొచ్చింది ఆమె కళ్ళలోకి. మా(వయ్య కన్నయ్య దగ్గరగా వెళ్ళాడు. పెంటిని చేయి పట్టుకుని నడిపించుకుంటూ. మా(వయ్య పెంటీ అంత కుశాలాసాగా

అంత హాయిగా తన కొట్లో కొచ్చేసరికి తబ్బిబ్బైపోయాడు కన్నయ్య.

'పయ్యా-రండు టీ!' అని తనే ఆర్డరిచ్చాడు మాఁవయ్య. కన్నయ్యకి ఎదురుగా టేబిల్ దగ్గర కూర్చున్నారు మాఁవయ్య పెంటి. టీ వచ్చేలోగా మాఁవయ్య అన్నాడు.

"అణ్ణా! కొట్టు బలేమంచిగా పెట్టారు మీరు. మన జంక్షన్‌కి గొప్పపేరు మీ కొట్టువల్ల. మొదలు కొంచెం జ్ఞాకు కష్టం వేసింది. కాని సరిపుచ్చుకున్న్యాను. ఎవరి బతుకు వాండ్లు బతకాల. మీ వ్యాపారం మీది. జ్ఞావ్యాపారం జ్ఞాది. మీతో పోటీ లేదు జ్ఞాకు. మీరు పెద్దవాండ్లు. ఈ దినం పెంటిని కల్యాణం చేసుకొంటిని. సాయంత్రం శిన్నపార్టీ ఇస్తును. మీరు తప్పక రావాల్ను. మా సంతోషంలో - ఏదో మీరుకూడా పాలుపంచుకోవాల్ను. మా పేదవిందు బోజనంచేసి, మాకు మంచి కలగాల్ని యేసుప్రభువుకు చెప్పాల్ను."

మాఁవయ్య ఇరవైఏళ్లు వచ్చి తెలుగు గడ్డలో ఉన్నా, అతని మళయాళీయాస పోలేదని ఆశ్చర్యం వేసింది నాకు. తన్ని ఇంత పెద్దజేసి పిలిచినందుకు కన్నయ్య నాయుడికీ ఆశ్చర్యం వేసింది.

'అరే అల్లా' అన్నాడు సుబాన్.

సాయంత్రం విందుకి కిష్టయ్య నాయుడు కూడా వచ్చాడు. మావయ్య అతన్ని పిలిచాడు. బియ్యంమర పనివాళ్ళు కొంద రొచ్చారు. సుబాన్ కూడా ఉన్నాడు. పార్టీ మంచి హుషారుగా సాగింది. ఆరోజుని తిన్న మాంసం పకోడీలంత రుచిఅయినవి జన్మలో తినలేదన్నాడు కిష్టయ్య. రోజూచేసి మిల్లుకి పంప మన్నాడు - ఒక కిలో. కష్టాల్లో ఉన్న పెంటిని అదుకుని, ఆమెకొక ఇల్లు, గౌరవం కల్పించినందుకు 'యేడుకొండలసామి' చల్లగా చూస్తా డన్నాడు. కన్నయ్య నాయుడికి చాలా ఇబ్బందిగా ఉంది. అయితే తనకీ పెంటికీ సంబంధముందని, కిష్టయ్యకి తెలీదేమో అన్నాడు సుబాన్ పెంటితో రహస్యంగా. బ్రాహ్మణ సోడాలూ అందులోకి పకోడీలు నంజు. బ్రహ్మాండంగా ఆనందించారు వొచ్చిన జనం.

సుబాన్ పెట్రోమేక్స్ వెలిగించాడు. అప్పుడు కుడిప్రక్క కిటికీ గుడ్డ లాగాడు మావయ్య. నాకు తెలీదు—కళ్ళప్పగించి చూశాను.

పెట్రోమేక్స్ వెలుగులో ద్రావకం సీసా తళతళ మెరుస్తోంది. అందులో పీకదాకా, వెండిపావలా కానులున్నాయి. పైన బిరడా పెట్టి లక్కసీలు వేసివుంది. పెంటీ మావయ్యా రాత్రి తయారు చేసుంటారు దీన్ని. మావయ్య చిరునవ్వు నవ్వుతూ చెప్పాడు. క్రిస్ట్మస్ పండగ రెండు నెల్లుంది, తన కొట్టులో పావలా సరుకు కొన్న ప్రతి మనిషీ. ఆ సీసాలో ఎంత సొమ్ముందో అంచనావేసి చెప్పొచ్చు. జేబులోంచి ఒక పుస్తకం తీశాడు. రూళ్ళ పుస్తకం. ఎవ రెవరు ఎంత మొత్తం చెప్పారో అందులో నాచేత రాయిస్తా నన్నాడు తనకి తెలుగురాయడం రాదుగనక. క్రిస్టమస్ పండగ నాడు అందరియెదటా ఆ సీసా సీలుతీసి లెక్కపెడతాడు - సీసాలో సొమ్ము, సరిగ్గా సొమ్మెంతో చెప్పినవాళ్లకి సీసాతోసహా అది ఇచ్చేస్తా నన్నాడు. 'బలే' అన్నాడు సుబాన్. 'దేవాంతకుడు' అన్నాడు కిష్టయ్య - 'ఇప్పుడే రాసుకో - మూడొందలయ్యాభై'. అన్నాడు ఫోర్మన్ రాములు. 'ఏదన్నా కొంటేగాని మీరు చెప్పేదానికి లేదు' అన్నాడు మావయ్య. పావలా ఇవ్వబోయాడు రాములు. 'ఈదినం అమ్మేదిలేదు. రేపు' అన్నాడు మావయ్య.

మర్నాడు దీపావళి. నూటయాభై రూపాయలమ్మింది మాకొట్టులో. టీ తాగే జనం కూడా మాకొట్టులోకే వొచ్చేశారు - రూళ్ళ పుస్తకం సగం నిండిపోయింది. కన్నయ్య నాయుడు ముఖం మాడిపోయింది.

పెంటి కొట్టు పెద్దది చేద్దామంది. ససేమిరా వొద్దన్నాడు మావయ్య దురాశ దుఃఖానికి చేటన్నాడు.

దీపావళినాడు నాతోబాటు పెంటికూడా కాల్చింది బాణసంచా. ఆరోజు మధ్యాహ్నం కొట్టు మూసేశాడు మావయ్య. చాలామంది పావలాలు తెచ్చుకున్నవాళ్ళు దిగాలుపడి వెళ్ళిపోయారు. కన్నయ్య నాయుడు కొట్టువంకన్నా చూడలేదు వాళ్ళు.

'బలే దెబ్బకొట్టాడు - ఎట్టాగైనా మళయాళీ బుర్ర' అన్నాడు రాములు. వాళ్ళకి కన్నయ్యను చూస్తే కోపం.

నేను బడి మానేశా. పావలావడ్డులు రాయటానికే టైము చాలడం లేదు. పెంటికి చదువురాదు. ఏమైనాసరే కొట్టు పెంచడానికి మాత్రం మాఁవయ్య ఒప్పుకోలేదు, రోజుకోవంద అమ్మితేచాలు. పేద వాళ్ళని ఆశపెట్టి ఉన్నపావలా దీనికోసం ఖర్చు పెట్టిస్తే వాళ్ళింటికి పోయి ఏం తింటారు? నాలుగురోజులు పోయాక మాఁవయ్యనీ కొట్టునీ తిట్టుకుంటారు. అంచేత మాఁవయ్య పదేళ్ళలోపు పిల్లల దగ్గిర పావలాలు పుచ్చుకునేవాడు కాదు. పెద్దలెవరన్నా కూడా ఉంటేనే తీసుకునేవాడు.

నాలుగురోజులు పోయాక, కన్నయ్య నాయుడు పెద్ద గాజుజాడీ తీసుకొచ్చాడు. దానినిండా సయాపైసలు నింపాడు. మాఁవయ్యలాగే పెట్టాడు పందెం. పదిపైసల సరుకు కొంటే పేరు రాసుకుంటానన్నాడు. మొదటి రెండు మూడు రోజులు కొందరటుపోయారు గాని, క్రమంగా దానికి 'రాగిసీసా' అన్నపేరు ప్రచారంలోకి రావడంతోటే, మాఁవయ్యది 'వెండిసీసా' అయిపోయింది. గిద్దెడు వెండికీ తట్టెడురాగికీ సరి అన్నారు జనం. కన్నయ్యనాయుడు వీధిని పడి తిట్టడం మొదలుపెట్టాడు. ఎక్కణ్ణించో వచ్చాడీ మళయాళీ నక్క.. అయిదువేలు తన బావగారి దగ్గర అప్పుతెచ్చి కొట్టుపెడితే, తన్ని నాశనం చెయ్యడానికి ఈ ఎత్తు వేశాడు-తెలుగు గడ్డ మీద అల్లాంటి దుర్మార్గుల్ని ఉండనియ్యకూడదు. తెలుగోడెవడన్నా ఇట్టాంటి నీచప్పని కెగబడతాడా? ఎదటపడి బరిమీద దెబ్బలాడతాడు. ఇట్టా సాటుగా దొంగదెబ్బలు తియ్యటం దక్షిణాదోళ్ళే - ఆళ్ళని తరిమెయ్యాలి....

మావయ్య తృప్తిగా చిరునవ్వు నవ్వుకుంటూ కొట్టుమీద కూర్చునేవాడు. కన్నయ్య మాటలకి దేనికీ సమాధానం చెప్పేవాడు కాదు. పెంటి మాత్రం గర్వంగా నీ లెక్కేంత అన్నట్టు చూసేది కన్నయ్య వేపు. పెంటి ఇప్పుడు మహా అందంగా వుంది.

కన్నయ్య సోడామిషను అమ్మేసి సబ్బులూ పౌడర్లూ కొన్నాడు. ఏవన్నా అమ్ముతాయేమోనని. కిష్టయ్య నాయుడు తప్ప ఇంకెవరు కొంటారని ఆ జంక్షన్‌లో ? మాఁవయ్యో రోజున ఐదురూపాయిలిచ్చి పంపించాడు పెంటిని చిన్న సెంటుబుడ్డి, పౌడరుడబ్బా, సబ్బూ కొనుక్కు తెచ్చుకోమని. మామయ్య నిజంగా జాలిదలిచే పంపిం చాడు. పాపం అంత పెద్దదుకాణం పెట్టుకుని బొత్తిగా అమ్మకం లేకండాపోయింది నాయుడికని. మావయ్యకి అసలు ఎవరితోటీ విరోధముంటే తోచదు. పదిమందితోటీ కలిసి కట్టుగా ఉండాలని అతని కోరిక. అయితే పెంటిని పంపడం పొరబాటేమో.

పెంటి తన ఏడునెల్లకడుపూ కన్నయ్యనాయుడి యెదట గొప్పగా ప్రదర్శిస్తూ అసలు మళయాళీ ఫక్కీలో చీరబిగించి, తల గర్వంగా వెనక్కి విసిరి వెళ్ళిందేమో కన్నయ్య భరించలేకపోయాడు. అందులో ఆ కడుపుకి కారణం తను. అది చెప్పు తీసుకు కొట్టినట్టు తనమీదికే పంపించాడు మావయ్యనుకున్నాడో ఏమో. ఐదురూపాయలు బల్ల మీద నిర్లక్ష్యంగా కొట్టి, గులాబీ అత్తరు, లక్స్‌సబ్బు - పాండ్స్ పౌడరూ అంది పెంటి. చ్రుని చేత్తో ఐదురూపాయలూ పక్కకి తోసేసి, 'పోముండా! మళయాళీ...' అన్నాడు కన్నయ్య. 'నోరు పారేసుకున్నావంటే...' అంది పెంటి. మాఁవయ్య పరుగెత్తుకెళ్ళి, పెంటిని వెనక్కి తీసుకొచ్చాడు. ఇవతల పడ్డ అయిదురూపాయిలూ నేను తీశా. కళ్ళ కద్దుకున్నా. కన్నయ్య నోటికొచ్చినట్టలా తిడుతు న్నాడు. పెంటి వెనక్కి తిరిగి, 'కుక్కా! చిత్తకార్తి కుక్కా...థూ' అని ఉమ్మేసింది. మాఁవయ్య సముదాయిస్తూ పెంటిని ఇంటికి తీసు కొచ్చేశాడు.

ఆ తరవాత జంక్షన్‌లో మధ్య పచ్చగడ్డివేస్తే, ఒకపక్క కన్నయ్య, రెండోపక్క పెంటి - భగ్గుమంటుంది. అయితే జంక్షన్‌లో జనానికి మాఁవయ్య మంచితనం తెలుసు.

నాలుగు రోజులుగా ప్రతిరోజూ వచ్చి, కిటికీ కింద నిలబడి చూస్తు న్నాడు వెండీసీసా వంక బూతప్ప, నాయుడువాడే.

'ఏంవిటల్లా చూస్తున్నావ'న్నాను.

'నెక్కేస్తన్నా' అన్నాడు బూతప్ప.

ఆ తరవాత క్రమంగా తెలిసింది. సీసావంక చూస్తూనే మాట్లాడే వాడు. మాలాడు. తల్లీ తండ్రీ ఉన్నారు - ఎక్కడో మాత్రం చెప్ప లేదు. మేం వాళ్ళకి చెబుతామని కాబోలు. యాసనిబట్టి అనంతపురం ఫక్కీ అనుకున్నాం. తండ్రి గొడ్లు కాయమన్నాడు. తనకి చదువు కోవాలనివుంది. పారిపోయి వచ్చేశాడు. కొత్తూరులో స్కూల్లోకెళ్ళి చేర్చుకోమన్నాడు. తను మాలనని చెప్పాడు. మీ అయ్యా అమ్మా ఎవరో కూడా రాందే చేర్చుకోనన్నాడు హెడ్‌మాస్టరు. తరవాత నవభారత్ కేఫ్‌లో కప్పులు కడిగే పనిలో చేరాడు. ఓనాడు ఆ హెడ్‌మాస్టరు కాఫి తాగడానికొచ్చి, బూతప్పనిచూసి, ఛీ మాలాడు కడిగిన కప్పుల్లో కాఫీ ఇస్తావా నాకు? అని 'పొప్పురైటర్'తో దెబ్బ లాడి వెళ్ళిపోయాడు. పొప్పురైటర్ వీపువిట్లేసి పొమ్మన్నాడు. నిన్ననే రైసుమిల్లులో చేరాడు తుడవడానికి. ముందే చెప్పేశాడు. మాలోణ్ణని. తరవాత తెలిస్తే నాయుడుగారు చెమడా లెక్కడీస్తాడు.

'ఈ సీసా సంగతిన్నా. ఓపావులాయేసి సీసా కొట్టేస్తా. అసొమ్మ ట్టుకోని పట్టంబోయానంటే యమ్మేదాకా సదవొచ్చు' అన్నాడు.

'యమ్మే' ఎక్కడో విన్నాడు. అదేంవిటో నాకూ తెలియలేదు.

'నీదగ్గరుచ్చుకోడు మాంవయ్య. పెద్దోళ్ళవరైనా కూడా ఉండాలి' అన్నాన్నేను.

బూతప్ప మాట్టాడలేదు - అల్లాగే చూస్తూ నిలబడ్డాడు - వెండి సీసావంక, ఎలా లెక్కపెడతాడో నాకేంవీ అంతుపట్టలేదు.

రోజూ వొచ్చి కిటికీకింద మాత్రం నిలబడేవాడు, వెండిసీసా వంక రెప్పవాల్చకుండా చూస్తూ.

ఓరోజున కన్నయ్య నాయుడు బాగా విత్తుగా తాగేసి వొచ్చాడు మాకొట్టుకి. పెంటి రాక్షసిలా అతనిమీద పడబోయింది. మాంవయ్య చెయ్యిపట్టుకొని అవతలికి తీసుకుపోయాడు. నేను బడ్డీ కింద దాక్కున్నా, నాయుడు ఏం చేస్తాడోనని. బూతప్ప మాత్రం

అల్లాగే నిశ్చలంగా చూస్తున్నాడు వెండిసీసా వంక. అతని వెనకొచ్చి నిలబడ్డాడు కన్నయ్యా నాయుడు.

'సొమ్ము కావాలా ?' అన్నాడు నాయుడు.

'నెక్కేస్తన్నా' అన్నాడు బూతప్ప.

పగలపడి నవ్వాడు నాయుడు. పందిరి అదిరిపోయేటట్టు. ఇంతలో మాఁవయ్యొచ్చాడు.

'ఒరే మళయాళీ కుక్కా, ఓ బావనసోడా యియ్యి - ఈ కుఱ్ఱాడు లెక్కేత్తన్నాడంట, ఆడిపేరు రాసుకో' - అన్నాడు.

మావయ్య మొహంమీది చిరునవ్వులో ఎంతో బాధున్నట్టు అనిపించింది. బడ్డీ కిందినించివొచ్చి, మాఁవయ్యకి బ్రాహ్మణ సోడా అందించా, ఒక్కగుక్కలో తాగేసి, రూపాయి కాగితం ఉమ్మేసినట్టు మాఁవయ్య మీద విసిరేసి వెళ్ళిపోయాడు.

'తంబీ, నీ పేరు' అన్నాడు మావయ్య.

'ఇప్పుడొద్దు. అరిసొమ్ముతో నాకెందుకు? నేనే సంపాదిత్తన్నా బాబాయి. పెద్దోళ్ళు లేందే, పిల్లల దగ్గర సొమ్ముచ్చుకోవటంగా. నాయుడుగారు నా తరపున సొమ్మిచ్చి రాసుకోమన్నారుగా. పది రోజుల్లో- నా సొంత సొమ్ము తెచ్చుకుంటా. అప్పుడు చెపుతా సొమ్మెంతో. యేం ?' అన్నాడు బూతప్ప.

మావయ్య చాలాసేపు బూతప్పవేపు చూశాడు. బూతప్ప బతిమాలుతూ చూశాడు. మాఁవయ్య అప్పుడప్పుడు చల్లగా వెన్న లాగ కమ్మగా నవ్వుతాడు. ఇప్పుడల్లా నవ్వాడు.

'ఈ సొమ్ముతో పట్టంబోయి చదువుకుంటావా ?' అన్నాడు.

'ఎవరు చెప్పారు ?' అన్నాడు బూతప్ప.

'ఇజ్ఞ్యాను' అన్నాడు మావయ్య.

రేపు క్రిస్టమస్ అనగా పురుడొచ్చింది పెంటికి. ఆడపిల్ల. బొద్దుగా, నల్లగా, పెంటిలాగే ఉంది ముద్దొస్తూ.

క్రిస్టమస్ రోజు రాత్రి మళ్లీ విందు చేశాడు మాఁవయ్య. ఆడబిడ్డ మా లక్ష్మి అంది పెంటి. అదీగాక ఆరాత్రి వెండిసీసాలో సొమ్ము లెక్క

సాయంత్రం చేరారు ఒక ఇరవైమంది. కన్నయ్యనాయుడూ వచ్చాడు. బ్రాహ్మణ సోడాలూ, మాంసం పకోడీలతో ప్రారంభమైంది విందు. ఎనిమిదింటికి పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చాడు బూతప్ప.

'టైమైపోయిందా?' అన్నాడు.

'లేదు, పదింటిదాకా ఉంది' అన్నాడు మావయ్య.

పావలా ఇచ్చి ఒక్క గుక్కలో అన్నాడు బూతప్ప. 'రెండొందల పదహైదు డెబ్భయిఅయిదు పైసలు.'

నేను పుస్తకంలో రాశా. కన్నయ్య నవ్వాడు- నవ్వి దగ్గాడు. అప్పటికే పెద్దవాళ్ళంతా కాస్త జోరులోనే ఉన్నారు. రెండు పెద్ద ద్రావకం సీసాలు అప్పుడే ఖాళీ అయిపోయాయి. మావయ్య కూడా ఆ రోజుని కాస్త సోడా రుచిచూశాడు కన్నయ్య బలవంతం మీద. అదివరకెప్పుడూ అమ్మడమేగాని, బ్రాహ్మణసోడా మావయ్య చవిచూడ్డం నేను చూడలేదు.

ఇంతలో 'వెండిసీసా ఎవరు నెగ్గుతారన్న' విషయమై పోటీ లొచ్చాయి. పందా లొడ్డారు. పైపందాలు, చాలా సరదాగా. ఖులాసాగా సాగుతోంది పోటీ. అసలు సుబాన్ లేవదీశాడీ పోటీ - బూతప్పని అడిగాడు.

'సొమ్మెల్లా చెప్పావు? ఎల్లా లెక్కెట్టావు?' అని.

'నా రేక మంచిదంట. అమ్మోరొచ్చి కల్లో చెప్పుద్దంట. మా వూరి బుగత చెప్పాడు. మాయమ్మంటుండేది. పదకొండో పుట్టి న్రోజునాడు లచ్చిమొచ్చి పడద్దంట.'

'కల్లో వొచ్చి చెప్పిందా అమ్మోరు?'

'ఎవరో చెప్పారు అమ్మోరో, అయ్యోరో' అన్నాడు బూతప్ప. అతని చిరునవ్వు చిత్రంగా కనబడింది.

ఈలోగా పైపందాలు ఏభై దాటిపోయాయి.

మిల్లులో గడియారం పదికొట్టిందన్నాడు ఫోర్మన్ రాములు. మావయ్య వెండిసీసా ఇవతలకి తెచ్చాడు. అందరి ఎదటా మూడతీశాడు. పందిరికింద టేబిల్ మీద పోశాడు తెల్లని పావలా

కాసులు. నాలుగేసి చొప్పున పోగులెట్టాం నేనూ మాఁవయ్యా. రాములూ, సుబానూ జనం ముందుకి రాకండా ఆపారు. లెక్క పూర్తయింది.

పావలా కాసులు మొత్తం రెండువందల పదిహేను రూపాయలు డెబ్బయిఅయిదు పైసలు.

బూతప్పకి ఏడుపూ నవ్వూ, చెమటా ఒక్కసారే పుట్టాయి. అంతా విస్తుపోయి చూస్తున్నారు. తాగిన ముఖాలు పెట్రోమేక్స్ వెలుగులో పిచ్చిగా కనిపించాయి. మాఁవయ్య పావలా కాసులన్నీ సీసాలో పోశాడు. అప్పుడు దేవుళ్ళా కనిపించాడు మాఁవయ్య. బూతప్ప అమాంతంగా వొచ్చి మాఁవయ్య కాళ్ళమీద పడ్డాడు. మాఁవయ్య మెల్లగా లేవదీసి దగ్గరగా తీసుకున్నాడు.

'జ్యాను చదువుకోలేదు. నువ్వన్నా బుద్ధిగా చదువుకో' అన్నాడు.

వెండిసీసా బూతప్ప చేతులో పెట్టాడు. పెంటి ఇవతలికొచ్చింది. చంటిబిడ్డ నెత్తుకున్న మేరీ పటం గుర్తుకొచ్చింది. ఆమెను చూస్తుంటే. చంటిబిడ్డని హత్తుకున్నట్టే వెండిసీసా గుండెలకు హత్తుకుని బూతప్ప పెంటికాళ్ళకి దండం పెట్టాడు. అప్పుడరిచాడు కన్నయ్య- అతని కళ్ళలో తాగిన పిచ్చి-కసి, ఈసు, కోపం, ఆవేశం చూసి హడలి పోయాను - బడ్డీకింద దూరాను.

"ఈడే చెప్పాడా కుఱ్ఱోడికి-ఈడే-ఈ మళయాళం గాడిది కొడుకు" తాగిన ముఖాలు ఓ పాతిక మూర్ఖంగా నిందారోపణ జేస్తూ చూశాయి మాఁవయ్య వంక. మాఁవయ్యన్నాడు తాపీగా—

"ఇది జ్యా సొమ్ము. కావాలంటే ఉట్టినే ఆతంబికి ఇవ్వగలను."

"మోసం, ఆడూ మళయాళీవోడే - మనందరి దగ్గరా పావులా పావులా దొబ్బి అదంతా ఆళ్ళోడికి దొబ్బబెట్టాడు" అన్నాడు కన్నయ్య.

'జ్యానేం లాతిరీ పెట్టానా? పావలాకి సరుకులివ్వలా?'

"మోసం-దగా, ఆడు ఆళ్ళకుఱ్ఱోడే - అంతా మళయాళీలు - నక్సలైట్లు -మళయాళీలంతా నక్సలైట్లే -తెలుగోళ్ళని దోచుకోటాని. కొచ్చారు నా కొడుకులు తన్నండి-కొట్టండి -"

ఇంక ఎవరేం చెప్పేదీ వినపడలేదు, ధామ్మీగా మావయ్య మీద పడ్డారు పాతిక మంది. కన్నయ్య బ్రాహ్మణ సోడాసీసా యెత్తాడు పెంటిని బుర్రమీద కొట్టడానికి. సుబాన్ అడ్డపడ్డాడు.-అతని తల పగిలింది. ఎవరో పెట్రోమేక్స్‌లైట్ విసిరాడు, అరుగుమీదికి. పగిలి పెద్దగా మంటలు లేచాయి - బూతప్ప పరుగెత్తబోయాడు. నలుగు రతనిమీద పడ్డారు - వెండిసీసా పగిలిపోయింది. పావలా కాసులు చిందరవందరై పోయాయి. పెంటి పరుగెత్తికెళ్ళి, బూతప్పని దగ్గరగా తీసుకుని దూరంగా వెళ్ళిపోయింది, చంటి బిడ్డతో. తాగినచేతులు పావలాలకోసం తగవులాడాయి పిచ్చిగా. కిందపడిపోయిన మావయ్యని చెయ్యిపట్టుకు లేవదీశా, కాలిపోతున్న పందిరికిందనించి.

నలుగురం జంక్షన్ పక్కని తూముమీద కూర్చున్నాం - కాదు ఐదుగురం చంటిపాపతోసహా. ఇల్లు నేలమట్టంగా కాలిపోయింది. మంటలు పూర్తిగా చల్లారేసరికి రైసుమిల్లు పెద్దగడియారం నాలుగు కొట్టింది.

మావయ్య లేచాడు.

'రండి' అన్నాడు.

'యాడికి ? యాడికి పోయినా బతకనివ్వరు మన్ని' అంది పెంటి.

'యాడో ఓచోట బతకలేకపోం. భారతదేశం చాలా పెద్దది' అన్నాడు మావయ్య. భుజంమీద చెయ్యేసి లేవదీసాడు పెంటిని. ఒకచేత్తో బిడ్డని, రెండో చేత్తో బూతప్పని పట్టుకుంది పెంటి. మావయ్య ఎడంచెయ్యి పెంటి భుజంమీద, రెండో చెయ్యి నా భుజంమీద.

ఒక్కక్షణం కొట్టు ఎదట నిలబడ్డాడు మావయ్య. ఇరవైఏళ్ళ శ్రమ బూడిదైపోయింది. నిట్టూర్చి మళ్ళీ కదిలాడు.

కొత్తూరుపొలాని కవతల, ఎక్కడో దూరంగా ఆకాశాన్ని చీలుస్తూ నల్లని అంచు, కొండో, మబ్బో, ఆపైని ఆకాశం తెల్లబడు తోంది. మరో రోజు రాబోతోంది.